

A KIADVÁNY JELÖLÉSEI

- Háttér
- Mit jelent ez a gyakorlatban?
- Példa
- Nyitott kérdés

A VAGYONADÓ

3. rész – Mi lehet az adó tárgya?

A pmXpress vagyoadó-sorozatának előző részében azt vizsgáltuk meg, hogy kit lehet a vagyoadó alanyának tekinteni. Legalább ennyire fontos kérdés annak meghatározása is, hogy **milyen vagyont kell figyelembe venni** az adóalap megállapítása során.

A magyar kormány számára mintának tekintett **svájci rendszer** különösen érdekes kiindulópontot jelent, mivel alapvetően **valamennyi jelentősebb vagyonelemet** figyelembe vesz, és csak meghatározott kivételeket enged. Ez a megközelítés abból indul ki, hogy a vagyoadó célja **nem egy-egy vagyontárgy külön adóztatása**, hanem a magánszemély **teljes vagyoni helyzetének** megragadása.

A jelenleg ismert kormányzati nyilatkozatok alapján a jogalkotó célja szintén egy **széles adóalap kialakítása** lehet, amely csak korlátozott számú kivételt és mentességet tartalmaz.

1. AZ ÁLTALÁNOS MEGKÖZELÍTÉS: MINDEN VAGYON SZÁMÍT

A svájci modell egyik alapvető sajátossága, hogy nem emel ki egyetlen vagyontípust sem. Nem kizárólag az ingatlanokat, nem kizárólag a pénzügyi befektetéseket, hanem az **adózó teljes nettó vagyonát** vizsgálja.

Ez azért fontos, mert a nagyobb magánvagyonok szerkezete rendkívül eltérő lehet. Egyes magánszemélyek vagyona elsősorban ingatlanokban jelenik meg, másoknál vállalkezési részesedésekben, értékpapírokban vagy akár kriptoeszközökben koncentrálódik. Egy **általános vagyonadó-rendszer** ezért jellemzően arra törekszik, hogy a különböző vagyontípusok kezelése között ne keletkezzenek indokolatlan különbségek, amik a gazdasági döntések torzításához vezetnének.

A vagyonadó tárgyának meghatározása, és ezáltal az adóalap szélessége alapvetően meghatározza, hogy az adó mennyire képes ténylegesen megragadni a magas vagyonnal rendelkező magánszemélyek fizetőképességét. Minél több kivétel és speciális mentesség épül be a rendszerbe, annál nagyobb annak a lehetősége, hogy az egyes vagyonelemek között **jelentős adótervezési különbségek** alakulnak ki.

2. MILYEN VAGYONELEMEK LEHETNEK ADÓKÖTELESEK?

A nemzetközi tapasztalatok alapján a vagyonadó **típusosan** az alábbi vagyonelemekre terjedhet ki:

- a bankbetétek, megtakarítási számlák és készpénzállományok;
- a befektetési számlákon nyilvántartott részvények, kötvények, befektetési alapok és egyéb pénzügyi eszközök;
- a kriptoeszközök;
- a közvetlen vagy közvetett vállalkezési részesedések;
- a lakó-, üdülő- és egyéb ingatlanok;
- a gépjárművek, hajók, repülőgépek és egyéb nagyobb értékű ingó vagyontárgyak;
- a visszavásárlási értékkel rendelkező életbiztosítások;
- a nemesfémek, ékszerek és műtárgyak.

Ezek közül különös figyelmet érdemelnek a **vállalkezésekben fennálló tulajdonosi részesedések**. A nagyobb magánvagyonok jelentős része ugyanis gazdasági társaságokban

koncentrálódik. Ebből következően a **működő vagyonadó-rendszerek** nem korlátozódnak a **pénzügyi eszközök**, a **készpénz- és ingatlanvagyon** adóztatására, hanem a **társasági részesedések értékét** is a magánszemély vagyonának részeként veszik figyelembe. A kormányzati kommunikáció szerint a vállalkezási részesedések a vagyonadó egyik legfontosabb elemét képezik majd Magyarországon is.

A vállalkezási vagyon kezelése egyúttal **adópolitikai kérdéseket** is felvet. Egyes országok bizonyos működő vállalkozások tulajdoni részesedései számára **kedvezményeket** vagy **mentességeket** biztosítanak annak érdekében, hogy a vagyonadó ne gyakoroljon aránytalan hatást a termelő vagy szolgáltató tevékenységet folytató cégekre.

A vállalkezási részesedések kezelése azért is különös figyelmet érdemel, mert ilyen esetekben a vagyonadó megfizetése nem feltétlenül finanszírozható a vállalkozás rendelkezésére álló likvid forrásokból, ezért a tulajdonosokat akár arra is ösztönözheti, hogy osztalékot vegyenek ki vagy más módon forrást vonjanak ki a vállalkozásból.

3. MELY VAGYONELEMEK MARADHATNAK ADÓMENTESEK?

A teljeskörű adóztatásnak jellemzően vannak korlátai. Nemzetközi példák alapján gyakori, hogy bizonyos vagyonelemek **részben vagy egészben mentesülnek** a vagyonadó alól. Ilyenek lehetnek például:

- a nyugdíjmegtakarítások egyes formái;
- a visszavásárlási értékkel nem rendelkező életbiztosítások;
- a jövőben várható örökségek;
- a háztartási berendezések és a személyes használatú ingóságok.

A mentességek mögött általában **szociálpolitikai és méltányossági megfontolások** állnak. A nyugdíjcélú megtakarítások esetében például az a cél, hogy az időskori öngondoskodást ne érje többlet-teher.

Svájcban ennek megfelelően egyes nyugdíjcélú megtakarítások és nyugdíjalapokban felhalmozott vagyonok kívül esnek a vagyonadó hatályán.

4. A VAGYONI ÉRTÉKET CSÖKKENTŐ TÉTELEK

A klasszikus vagyoadók jellemzően nem a bruttó, hanem a **nettó vagyont** adóztatják. Ez azt jelenti, hogy az adóalap meghatározásakor a vagyonelemek értékéből levonhatók a **magánszemélyeket terhelő bizonyos tartozások**, mint például az ingatlanokat terhelő **jelzáloghitelek** vagy a **személyi kölcsönök**.

A jövőbeni szabályozás egyik érdekes kérdése lehet, hogy mely **kötelezettségek** lesznek levonhatók a vagyoadó alapjából. Különösen az **adótartozások**, illetve egyéb, az állammal szemben fennálló kötelezettségek kezelése vethet fel kérdéseket.

5. A KÜLFÖLDI VAGYONELEMEK ADÓZTATÁSA

A vagyoadó alkalmazása során külön kérdésként merülhet fel a **külföldön található vagyon**, különösen az **ingatlanok** kezelése. Ezek esetében ugyanis a **kettős adóztatást elkerülő egyezmények** jellemzően a fekvés helye szerinti állam számára biztosítják az elsődleges adóztatási jogot.

Egy külföldi ingatlan ennek megfelelően közvetlenül nem is képezhet vagyoadó alapot, azonban a mentesítési szabályok szerint annak értékét a vagyoadót alkalmazó ország általában figyelembe veheti az **adóalany teljes vagyoni helyzetének meghatározásakor**. Így egy progresszív vagyoadó rendszerben¹ előfordulhat, hogy egy magánszemély éppen a külföldi ingatlanok figyelembevételével éri el az adóköteles határértéket, vagy többkulcsos rendszer esetén **magasabb adókulcsú sávba** kerül. Egykulcsos vagyoadó rendszerben azonban a külföldön adóztatható vagyonelemek lényegében mentesülnek az adó alól az adóilletőség országában.

6. MI TÖRTÉNIK A VAGYONKEZELÉSI STRUKTÚRÁKBAN LÉVŐ VAGYONNAL?

Külön problémát jelenthetnek azok a vagyonelemek, amelyek **nem közvetlenül** a magánszemély tulajdonában állnak, hanem **vagyonkezelő alapítványban, bizalmi vagyonkezelésbe** rendelt vagyonként vagy más hasonló konstrukcióban (például befektetési jellegű biztosításokban) jelennek meg.

¹ Ahol a vagyoadó mértéke a vagyon összegének növekedésével sávonként növekszik.

Amennyiben ezek a struktúrák nem önálló adóalanyai a vagyonadónak, szükségessé válik olyan hozzárendelési szabályok kialakítása, amelyek alapján a bennük lévő vagyon valamely magánszemélyhez kapcsolható.

A kérdés szorosan összefügg a pmXpress vagyonadó-sorozatának előző részében bemutatott **adóalanyi szabályokkal**: minden vagyonadó-rendszernek döntenie kell arról, hogy az ilyen vagyont a vagyonrendelőhöz, a kedvezményezettekhez vagy magához a struktúrához rendeli.

7. KAPCSOLAT MÁS ADÓNEMEKSEL

A magyar szabályozás egyik nyitott kérdése az is, hogy egy esetleges vagyonadó miként viszonyul a már létező vagyoni típusú közterhekhez, mint például a **gépjárműadóhoz**, az **építményadóhoz** vagy a **telekadóhoz**. A bevezetendő szabályozásnak erre a kérdésre is választ kell majd adnia. **De a jogi kettős adóztatás alkotmányos tilalma miatt, a legnagyobb valószínűséggel ezekkel a vagyin típusú adókkal majd lehet csökkenteni a vagyonadó összegét az érintetteknek.**

ÖSSZEGZÉS

A nemzetközi példák alapján a vagyonadó tárgya rendszerint jóval szélesebb körű, mint egy-egy külön vagyonjellegű adó esetében.

A rendszer végső hatókörét ugyanakkor egyéb szempontok is jelentősen befolyásolhatják, mint például a speciális vagyonelemek értékelésének módja vagy a különböző mentességek.

A pmXpress vagyonadó-sorozatának következő részében azt vizsgáljuk meg, **milyen értékelési módszerek** alkalmazhatók az egyes vagyonelemek esetében.

Amennyiben bármilyen kérdése merülne fel a leírtakkal kapcsolatban, keressen minket bizalommal!

Tisztelt Olvasó!

Minden {pmx} kiadványt a lehető legnagyobb gonddal és figyelemmel állítunk össze, az elmúlt közel három évtized során megszerzett ismereteink és gyakorlati tapasztalataink birtokában. S éppen ezen ismeretek mondatják velünk azt, hogy adózási szempontból szinte nincs két egyforma eset, sokszor egy jelentéktelennek tűnő eltérés alapvetően érintheti, változtathatja meg egy ügylet, tranzakció vagy éppen juttatás adókötelezettségét. Erre tekintettel kérjük, hogy nagyon gondosan mérlegelje, ha üzleti döntéseit kizárólag ezen kiadványban foglalt tartalomra alapozva hozza meg és nem konzultál adószakértőjével a konkrét eset kapcsán. Mi nyomatékosan hangsúlyozzuk azt, hogy minden esetben ki kell kérni a konkrét ügyről a szakértő véleményét és megalapozott, felelősségteljes döntés csak ennek birtokában hozható.

A fentiek miatt a kiadvány nem megfelelő gondossággal történő felhasználásából fakadó semmilyen kárért nem tudunk felelősséget vállalni.

Megértését köszönjük!

Szalai János, partner, adószakértő